T095 ATĐ 7 (09) Luận A Tỳ Đàm Tỳ Bà Sa Q8-Kiền Độ Tạp-Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA
QUYEÅN 8
Chöông 1: KIEÀN-ÑOÄ TAÏP

Phaåm 2: TRÍ, Phaàn 4

Neân noùi laø moät maét thaáy saéc, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ñeàu laø nghóa ngaên caùc yù töôûng. Nhö Toân giaû Ñaøm-ma- ña- la noùi: Maét khoâng thaáy saéc, thöùc thaáy saéc. Vì nhaèm ngaên yù nhö theá, neân noùi maét thaáy chaúng phaûi thöùc thaáy. Nhö Ñoäc Töû boä noùi: Moät maét thaáy saéc, chaúng phaûi hai maét thaáy luùc. Vì sao? Vì xa nhau, vì nhanh choùng, neân con ngöôøi cho hai maét thaáy saéc moät luùc. Hoûi: Neáu do xa nhau neân khoâng ñöôïc thaáy cuøng luùc, thì thaân caên cuõng xa caùch nhau, nhö hai caùnh tay cuõng coù theå coù xuùc giaùc cuøng luùc, sinh ra thaân thöùc, hai maét leõ ra cuõng nhö theá. Do ñaáy, vì ngaên nghóa cuøng vôùi yù nhö vaäy neân soaïn luaän naày. Laïi nöõa, vì muoán döùt yù nghi ngôø cuûa con ngöôøi neân soaïn luaän naày. Hai maét chuùng sinh caùch nhau: hoaëc nöûa ngoùn tay, moät ngoùn tay, hai, ba, boán ngoùn tay. Nöûa thöôùc, moät thöôùc, moät khuyûu tay, moät taàm, nöûa caâu-loâ-xaù, moät caâu loâ xaù, nöûa do-tuaàn, moät do-tuaàn, hai, ba, boán do-tuaàn, cho ñeán daøi traêm do-tuaàn. Nhö trong bieån caû, coù thaân chuùng sinh hoaëc traêm do-tuaàn, hoaëc moät traêm boán möôi do-tuaàn, hoaëc hai traêm möôøi do-tuaàn. Nhö trôøi A-ca-nò-traù coõi Saéc, thaân cao moät vaïn saùu ngaøn do-tuaàn. Chuùng sinh nhö theá, v.v..., hai maét caùch nhau raát xa, coù vieäc nhö vaäy neân con ngöôøi sinh ra taâm hoaøi nghi, laø hai thöùc cuøng luùc sinh trong hai maét, hay laø moät maét ñeàu coù moät thöùc? Hay moãi moät thöùc trong maét, sinh roài laïi sinh trong moät maét? Hay moät thöùc chia laøm hai phaàn sinh trong hai maét? Hay laø nhö khuùc goã naèm ngang thoâng qua giöõa hai maét? Neáu phaûi hai thöùc, cuøng luùc sinh trong hai maét, thì sao khoâng coù loãi cuûa

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 181

hai taâm? Neáu ngay trong moät maét sinh roài laïi sinh trong moät maét, thì sao khoâng coù loãi cuûa saùt-na tröôùc sau. Neáu phaûi moät thöùc phaân laøm hai

phaàn ôû trong hai maét, thì sao moät thöùc chaúng phaûi phaàn phaùp? Neáu döïa vaøo thaân sinh thì goïi laø thaân thöùc. Neáu döïa vaøo maét sinh thì goïi laø nhaõn thöùc. Neáu phaûi nhö khuùc goã naèm ngang, thoâng qua giöõa hai maét, thì sao moät thöùc khoâng vöøa laø thaân thöùc, vöøa laø nhaõn thöùc? Maø choã nöông cuûa naêm thöùc naày ñeàu khaùc nhau, vaø thöùc giôùi ñaõ hieän haønh cuõng khaùc. Moät thöùc coù hai choã nöông, vieäc naày khoâng neân theá. Hai thöùc nhö theá, cuøng luùc sinh trong hai maét. Moät thöùc ñaõ sinh trong moät maét roài, laïi sinh trong moät maét nöõa, töùc laø moät thöùc ñöôïc chia laøm hai phaàn, ôû trong hai maét. Nhö khuùc goã naèm ngang thoâng qua giöõa hai maét, ñeàu khoâng neân nhö theá. Chaúng phaûi khoâng döïa vaøo hai maét sinh ra moät thöùc, maø coù theå phaân bieät ñöôïc saéc vi teá raát xa. Nhö theá ñeàu laø phaùp vi dieäu, saâu xa khoù bieát. Vì muoán neâu baøy phaùp vi dieäu, saâu xa khoù bieát ñoù neân soaïn luaän naày. Hoûi: Moät thöùc döïa vaøo hai maét sinh laø theá naøo? Ñaùp: Laø phaùp ñöôïc thöùc nöông, neân hai maét caùch nhau duø xa, nhöng coù theå vì moät thöùc laøm choã nöông, ñeàu laø phaùp laøm choã nöông cuûa nhaõn thöùc. Neáu coù traêm maét laøm choã nöông cho moät thöùc thì cuõng khoâng coù loãi. Ví nhö traêm ñoà ñöïng baèng thuûy tinh, xem qua moät maët, seõ coù hình töôïng cuûa traêm maët hieän ra, thöùc kia cuõng gioáng nhö theá, duø laø hai nöông sinh ra moät thöùc hieän haønh ôû caûnh giôùi. Hoûi: Phaûi noùi moät maét thaáy saéc, cho ñeán noùi roäng. Ñaùp: Phaûi noùi hai maét thaáy saéc, leõ ra neân noùi lyù do vì sao ñeå cho ngöôøi ñôøi sinh nieàm tin? Vì sao phaûi noùi laø hai maét thaáy saéc, khoâng neân noùi moät maét thaáy saéc. Nhö nhaém moät maét, khoâng sinh nhaõn thöùc thanh tònh thì khoâng theå thaáy roäng caûnh giôùi, ñoái vôùi caûnh giôùi seõ khoâng saùng, khoâng roõ, khoâng saïch. Ngöôïc laïi, neáu môû caû hai maét thì seõ sinh nhaõn thöùc thanh tònh, töùc coù theå thaáy roäng caûnh giôùi, ñoái vôùi caûnh giôùi seõ saùng roõ, thanh tònh. Neáu, nhö nhaém moät maét seõ khoâng sinh nhaõn thöùc thanh tònh, khoâng thaáy roäng caûnh giôùi, cho ñeán noùi roäng. Môû hai maét cuõng khoâng sinh thöùc tònh, khoâng thaáy roäng caûnh giôùi, cho ñeán noùi roäng, nghóa laø: Khoâng neân noùi hai maét thaáy saéc, chæ moät maét thaáy saéc seõ sinh thöùc baát tònh, khoâng thaáy roäng caûnh giôùi, cho ñeán noùi roäng. Neáu môû hai maét seõ sinh nhaõn thöùc thanh tònh, coù theå thaáy roäng caûnh giôùi, cho ñeán noùi roäng. Cho neân, phaûi noùi hai maét thaáy saéc, khoâng neân noùi moät maét thaáy saéc. Vì khi nhaém maét laïi, neáu duøng tay, duøng aùo, duøng laù v.v... cuõng ñuû

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 182

che maét. Maét hö hoaïi laø maét bò maøng che, hoaëc voõng moâ ñoû, hoaëc maét coù maây, hoaëc sinh moâ traéng. Che laø bò phuû do khoùi, buïi nhô. Dieät laø maét hö, huûy naùt, bò truøng caén aên, rôi rôùt, vôõ, tieâu tan, khoâ caïn, hoaëc bò moùc ra, hoaëc töï moùc. Nhö maét, saéc, tai - tieáng, muõi - höông cuõng gioáng nhö theá. Nhö thöùc sôû y thanh tònh thì thöùc sôû y baát tònh thì baát tònh. Thaät nghóa tònh: Thöùc thieän laø tònh, thöùc nhieãm oâ laø baát tònh, hoaëc coù khi maét tònh, thöùc baát tònh, hoaëc coù khi thöùc tònh, maét baát tònh. Hoaëc coù khi maét, thöùc ñeàu thanh tònh, hoaëc ñeàu baát tònh. Maét tònh, thöùc baát tònh, nghóa laø: maét khoâng

coù caùc thöù che môø, sinh ra thöùc nhieãm oâ. Thöùc tònh, maét baát tònh, nghóa laø: Maét coù caùc thöù che môø, sinh ra thöùc thieän. Maét, thöùc ñeàu tònh, nghóa laø: Maét khoâng coù caùc thöù che môø, sinh ra thöùc thieän. Maét, thöùc ñeàu baát tònh, nghóa laø: Maét coù caùc thöù che môø sinh ra thöùc nhieãm oâ. Hoûi: Vì sao maét, tai, muõi coù hai xöù sôû, coøn löôõi, thaân khoâng coù hai xöù sôû? Ñaùp: Nhö caùc caên naày laø ñeå trang nghieâm thaân. Neáu coù hai löôõi laø vieäc thoâ, xaáu, seõ bò theá gian, cheâ cöôøi: Sao ngöôøi naày coù hai caùi löôõi, gioáng nhö raén ñoäc. Neáu coù hai thaân, thì cuõng laø thoâ, xaáu, seõ bò ngöôøi ñôøi cheâ cöôøi: Sao moät ngöôøi maø coù ñeán hai thaân, nhö sinh ñoâi dính lieàn. Hoûi: Vì sao chæ coù hai maét, hai muõi, hai tai maø khoâng coù nhieàu hôn? Ñaùp: Caùc caên naày laø ñeå trang nghieâm thaân, neáu coù nhieàu maét, noùi roäng nhö treân. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu coù nhieàu maét thì seõ khoâng lôïi ích. Vì sao? Vì hai maét thaáy saéc thì tònh, nhieàu thì cuõng voâ ích. Vì khoâng coù ích neân chæ coù hai maét. Tai, muõi cuõng neân noùi nhö theá. Hoûi: Vì sao hai maét, hai muõi, hai tai coù xöù sôû maø chæ noùi coù moät giôùi, moät nhaäp, moät caên? Ñaùp: Vì hieän haønh moät caûnh giôùi, laø choã nöông cuûa moät thöùc, vì taïo ra moät vieäc, neân noùi moät giôùi, cho ñeán noùi roäng... Hoûi: Maét thaáy saéc hay thöùc thaáy? Vì thöùc töông öng vôùi tueä maø thaáy, hay vì hoøa hôïp maø thaáy? Neáu maét thaáy, thì luùc khoâng coù thöùc, leõ ra cuõng thaáy. Neáu khi hôïp vôùi thöùc khaùc, leõ ra cuõng thaáy. Neáu thöùc thaáy, thì thöùc ñoù töùc laø taùnh thaáy, cuõng laø taùnh thöùc. Neáu thöùc töông öng vôùi

tueä maø thaáy, thì nhó thöùc töông öng vôùi tueä, leõ ra cuõng thaáy, cuõng nghe? Coøn neáu hoøa hôïp thaáy thì khoâng heà khoâng hoøa hôïp. Ñaùp: Maét thaáy saéc thì phaûi caàn thöùc. Maét coù hai thöù: 1. Maét baùo. 2. Maét nuoâi lôùn. Tai, muõi, löôõi, thaân cuõng gioáng nhö theá. Saéc nhaäp coù ba thöù: Coù nuoâi lôùn, baùo, nöông. Höông, vò, xuùc cuõng gioáng nhö theá. Thanh coù hai thöù: Coù nuoâi lôùn, coù nöông. YÙ nhaäp coù ba thöù: Baùo, nöông, saùt-na. Khoå phaùp nhaãn kia töông öng vôùi taâm goïi laø Saùt-na. Phaùp nhaäp coù boán thöù: Coù baùo, nöông, saùt-na vaø vaät theå. Vaät theå nghóa laø do coù phaùp voâ vi. Hoûi: Coù khi naøo chæ coù maét baùo, maø khoâng coù maét nuoâi lôùn? Hay chæ coù maét nuoâi lôùn maø chaúng phaûi maét baùo hay chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Coù maét baùo maø khoâng coù maét nuoâi lôùn: thì ví nhö con ngöôøi choàng theâm con ngöôøi, nhö vaùch töôøng choàng theâm vaùch töôøng. Maét baùo, maét nuoâi lôùn cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Coù khi naøo chæ coù maét nuoâi lôùn maø khoâng coù maét baùo chaêng? Ñaùp: Ngöôøi ñöôïc thieân nhaõn thì ñöôïc. Ñoâi khi maét nuoâi lôùn coù theá löïc, chöù chaúng phaûi maét baùo, hoaëc coù luùc maét baùo coù theá löïc, chaúng phaûi maét nuoâi lôùn. Ñoâi khi, caû maét nuoâi lôùn vaø maét baùo ñeàu coù theá löïc. Hoaëc coù luùc, maét nuoâi lôùn coù theá löïc, chöù chaúng phaûi maét baùo, ng- hóa laø: Nhö maét khi coøn tuoåi treû. Ñoâi khi maét baùo coù theá löïc, chöù chaúng phaûi maét nuoâi lôùn: Nhö luùc giaø, beänh, söùc nuoâi lôùn cuûa maét kia ít, hoaëc coù luùc maét nuoâi lôùn, maét baùo ñeàu cuøng coù theá löïc: Nhö luùc trung nieân.

Hoaëc coù chuùng sinh, maét nuoâi lôùn coù theá löïc, chöù chaúng phaûi maét baùo. Hoaëc coù chuùng sinh maét baùo coù theá löïc, chaúng phaûi maét nuoâi lôùn. Hoaëc coù maét nuoâi lôùn vaø maét baùo, ñeàu coù theá löïc. Hoaëc coù maét nuoâi lôùn vaø maét baùo ñeàu khoâng coù theá löïc. Maét nuoâi lôùn coù theá löïc, chaúng phaûi maét baùo, nghóa laø ví nhö ngöôøi giaøu sang, maét voán taùnh keùm, do caùc thöù caàn duøng laøm cho maét saùng saïch, hoaëc maét baùo coù theá löïc, chöù chaúng phaûi maét nuoâi lôùn, nghóa laø ví nhö ngöôøi laøm ruoäng, khoâng coù nhöõng vaät duïng caàn duøng, nhöng maét voán töï tònh. Hoaëc coù maét nuoâi lôùn, maét baùo ñeàu cuøng coù theá löïc, nghóa laø ví nhö ngöôøi giaøu sang coù caùc thöù duïng cuï caàn thieát, maét voán saùng saïch. Hoaëc coù maét nuoâi lôùn, maét baùo ñeàu khoâng coù theá löïc, nghóa laø ví nhö ngöôøi laøm ruoäng khoâng coù caùc vaät duïng caàn duøng, maét voán khoâng saùng saïch.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 184

Hoûi: Maét nuoâi lôùn thaáy saéc nhieàu, hay maét baùo thaáy saéc nhieàu? Ñaùp: Maét nuoâi lôùn thaáy saéc nhieàu. Vì sao? Vì thieân nhaõn laø maét nuoâi lôùn. Coù luùc maét nuoâi lôùn thaáy tònh, ñeïp, chôù chaúng phaûi maét baùo. Ñoâi khi maét baùo thaáy tònh ñeïp, chôù chaúng phaûi maét nuoâi lôùn. Hoaëc maét nuoâi lôùn vaø maét baùo ñeàu thaáy tònh, ñeïp. Ñoâi khi maét nuoâi lôùn vaø maét baùo ñeàu thaáy chaúng phaûi tònh, ñeïp. Hoûi: Vì laø maét baùo cuûa haønh thieän neân thaáy tònh, ñeïp, hay laø maét baùo cuûa haønh baát thieän maø thaáy tònh, ñeïp? Ñaùp: Noùi chung maét baùo cuûa haønh thieän thaáy tònh, ñeïp. Vì sao? Vì baùo cuûa haønh thieän ñöôïc laøm con ngöôøi. Nhö Bích-chi Phaät, Phaät, Chuyeån luaân Thaùnh vöông ñeàu laø con ngöôøi. Baùo cuûa haønh baát thieän laø suùc sinh, cho neân noùi chung, maét baùo cuûa haønh thieän thaáy tònh, ñeïp laø noùi theo thaân. Hoaëc coù tröôøng hôïp voi thaáy vöôït hôn con ngöôøi. Nhö maét ngöôøi, duø laø baùo cuûa haønh thieän maø coù vaät che môø, coøn maét cuûa suùc sinh duø laø baùo cuûa haønh baát thieän, nhöng laïi khoâng bò che môø. Hoûi: Vi traàn cuûa maét laø theo thöù lôùp baøy ra moät beân, hay sinh laïi tröôùc, sau? Neáu thöù lôùp baøy ra moät beân, thì laøm sao khoâng tan hoaïi? Neáu sinh laïi tröôùc, sau thì laøm sao söï sinh tröôùc khoâng gaây trôû ngaïi cho söï sinh sau? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Baøy ra beân caïnh theo thöù lôùp treân ñoàng töû ñen, ñoái vôùi caùc caûnh giôùi, gioáng nhö chaäu ñöïng ñaày nöôùc, ôû treân coù lôùp buïi, traáu, cuõng nhö haït cuûa hoa A-xaø theo thöù lôùp moïc beân caïnh. Vi traàn cuûa maét cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Neáu vaäy vì sao khoâng tan hoaïi? Ñaùp: Nhôø voõng moâ moûng che, neân khoâng tan hoaïi. Laïi coù ngöôøi noùi: Sinh laïi tröôùc sau, ôû treân ñoàng töû ñen. Hoûi: Neáu vaäy sinh tröôùc sao khoâng gaây chöôùng ngaïi cho sinh sau? Ñaùp: Taùnh cuûa saéc taïo, khoâng gaây chöôùng ngaïi nhau. Laïi coù ngöôøi noùi: Saéc saùng saïch thì khoâng chöôùng ngaïi nhau, gioáng nhö vaøo muøa thu, nöôùc ao saùng, saïch, khoâng ngaên che caây kim nhoû rôi xuoáng taän ñaùy ao, vaãn coù theå thaáy. Saéc saùng saïch, khoâng chöôùng ngaïi nhau cuõng gioáng nhö theá. Vi traàn cuûa tai, ôû trong loã tai. Vi traàn cuûa muõi, ôû trong loã muõi. Ba caên naày voøng quanh ñaàu, nhö ñeo traøng hoa. Vi traàn cuûa löôõi döïa vaøo löôõi, nhö hình baùn

nguyeät, khoaûng giöõa troáng khoâng cuõng baèng nhö ñaàu sôïi loâng laø phaàn thaân caên. Ngoaøi ra, ñeàu laø vi traàn cuûa löôõi, vi traàn cuûa thaân theo thöù lôùp maø laäp.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 185

Laïi coù ngöôøi noùi: Vi traàn cuûa maét, hình daùng gioáng nhö ñaàu caùi chaøy ñoàng. Vi traàn cuûa tai ôû trong loã tai, hình daùng gioáng nhö bình ñeøn. Vi traàn cuûa muõi ôû trong loã muõi, hình daùng gioáng nhö moùng vuoát. Vi traàn cuûa löôõi, hình daùng nhö dao xeáp baùn nguyeät. Vi traàn cuûa thaân, hình daùng nhö con dao to. Vi traàn cuûa caên nam, hình daùng nhö ngoùn tay troû. Vi traàn cuûa caên nöõ, hình daùng gioáng nhö vaønh troáng. Duøng caùc nhaân duyeân nhö theá v.v... laø ñeå duï cho söï gioáng nhau veà vi traàn cuûa caùc caên, trong kinh Phaät ñaõ noùi: Hoaëc coù luùc laø phaàn, hoaëc coù khi laø phaàn kia. Hoaëc coù luùc laø moät phaàn, ñoâi khi laø moät phaàn kia. Vi traàn cuûa nhó caên, tyû caên, thieät caên cuõng gioáng nhö theá. Vi traàn cuûa thaân caên: Hoaëc coù luùc laø phaàn kia, ñoâi khi laø moät phaàn, ñoâi khi laø moät phaàn kia, khoâng hoaøn toaøn laø phaàn thôøi gian. Hoûi: Neáu khoâng coù hoaøn toaøn laø phaàn thôøi gian, vaäy thì luùc ngöôøi ta loäi xuoáng ao nöôùc maùt laïnh, hay laø khi chuùng sinh bò neùm vaøo vaïc nöôùc soâi, hay khi ngöôøi toäi ñang bò vaây quanh do möôøi ba thöù löûa chaùy döõ doäi trong ñòa nguïc, thì thaûm traïng naày haù chaúng phaûi phaàn thaân caên kia hay sao? Ñaùp: Vì thôøi gian nhö theá, neân laø phaàn kia. Vì sao? Vì neáu vi traàn cuûa thaân caên hoaøn toaøn coù theå sinh thaân thöùc, thì seõ bò tieâu tan hoaïi dieät. Saéc nhaäp coù hai möôi moát thöù, ñoù laø: Xanh, vaøng, ñoû, traéng, daøi, ngaén, vuoâng, troøn, thích hôïp, khoâng thích hôïp, cao, thaáp, boùng, hình aûnh, saùng, toái, khoùi, maây, buïi, söông muø, saéc hö khoâng. Hoûi: Laø duyeân moät saéc, coù theå sinh ra nhaõn thöùc hay phaûi duyeân nhieàu saéc môùi sinh ra nhaõn thöùc? Neáu duyeân moät saéc coù theå sinh ra nhaõn thöùc thì ôû ñaây laøm sao hieåu, nhö noùi: Maét maø duyeân naêm saéc? Neáu duyeân nhieàu saéc coù theå sinh ra nhaõn thöùc, thì sao khoâng coù hai giaùc yù? Maø coù hai giaùc yù töùc laø coù nhieàu theå? Ñaùp: Duyeân moät thöù saéc coù theå sinh ra nhaõn thöùc? Hoûi: Neáu vaäy thì coù theå duyeân naêm saéc, laøm sao hieåu ñöôïc? Ñaùp: Toân giaû Hoøa-tu-maät ñaùp: Vì duyeân nhanh choùng, neân Ñöùc Phaät noùi laø duyeân chung. Ví nhö caàm voøng löûa quay troøn, thaät ra khoâng giaùp voøng, nhöng vì quay quaù nhanh neân troâng gioáng nhö baùnh xe troøn. Duyeân kia cuõng gioáng nhö theá. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Vì khoâng quyeát ñònh roõ veà saéc, neân noùi duyeân chung. Nhö thaáy laù caây röøng, coù ñuû caùc thöù maøu saéc, duyeân

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 186

kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö naêm saéc coù theå sinh moät saéc. Khi thaáy moät saéc, goïi laø thaáy naêm saéc. Hôn nöõa, neáu caùc saéc gom laïi, thì seõ thaáy nhieàu saéc sinh moät thöùc. Neáu caùc saéc khaùc nhau, thì seõ thaáy moät saéc sinh moät thöùc. Thanh nhaäp coù taùm thöù: Coù noäi ñaïi nhaân thanh (aâm thanh nhaân lôùn beân trong) , coù ngoaïi ñaïi nhaân thanh (aâm thanh nhaân

lôùn beân ngoaøi). Noäi ñaïi nhaân thanh coù hai: vöøa yù vöøa khoâng vöøa yù. Ngoaïi ñai nhaân thanh cuõng gioáng nhö theá. Coù soá chuùng sinh, coù soá chaúng phaûi chuùng sinh. Soá chuùng sinh coù hai thöù: Vöøa yù, khoâng vöøa yù. Soá chaúng phaûi chuùng sinh cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Duyeân moät thanh coù theå sinh ra nhó thöùc, hay phaûi duyeân nhieàu thanh môùi sinh nhó thöùc? Neáu chæ duyeân moät thöù thanh coù theå sinh ra nhó thöùc, thì nhö nay moät luùc coù theå nghe aâm thanh cuûa naêm thöù nhaïc, cuõng nghe ñöôïc tieáng tuïng kinh cuûa nhieàu ngöôøi. Neáu duyeân nhieàu thanh môùi sinh ra nhó thöùc, thì sao khoâng coù hai taâm? Cho ñeán noùi roäng. Ñaùp: Neân noùi raèng: Duyeân moät thanh sinh ra nhó thöùc. Hoûi: Neáu vaäy thì khoâng cuøng luùc nghe aâm thanh cuûa naêm thöù nhaïc vaø tieáng tuïng ñoïc cuûa nhieàu ngöôøi phaûi khoâng? Ñaùp: AÂm thanh cuûa naêm thöù nhaïc, tieáng tuïng cuûa nhieàu ngöôøi ñeàu laø moät aâm thanh neân coù theå sinh ra nhó thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu caùc thöù thanh gom laïi thì duyeân vôùi nhieàu thanh môùi coù theå sinh ra moät thöùc. Neáu aâm thanh khaùc nhau thì duyeân moät thanh seõø sinh moät thöùc. Höông nhaäp coù boán thöù: Coù muøi höông toát, muøi höông xaáu. Muøi höông toát coù hai thöù: Coù ngang baèng vaø coù taêng giaûm. Muøi höông xaáu (hoâi thoái) cuõng vaäy. Hoûi: Duyeân moät muøi höông coù theå sinh ra tyû thöùc, hay phaûi duyeân nhieàu muøi höông môùi coù theå sinh tyû thöùc? Neáu duyeân moät muøi höông sinh ra tyû thöùc, thì nhö hieän nay cuøng luùc coù theå ngöûi traêm thöù muøi höông hoøa hôïp. Neáu duyeân nhieàu muøi höông môùi sinh ra tyû thöùc thì sao khoâng coù hai taâm, cho ñeán noùi roäng? Ñaùp: Neân noùi raèng: Duyeân moät muøi höông coù theå sinh ra tyû thöùc. Hoûi: Neáu vaäy thì khoâng theå cuøng luùc ngöûi traêm thöù muøi höông? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Traêm thöù höông coù theå sinh ra moät thöù höông, sinh töø tyû thöùc. Noùi nhö theá naày laø toát: Nhö gom goùp nhieàu thöù

höông thì ngöûi ñöôïc nhieàu muøi höông, nhöng sinh ra moät thöùc. Neáu muøi höông khaùc nhau, thì ngöûi moät höông coù theå sinh moät thöùc. Vò nhaäp coù saùu thöù: Ngoït, chua, maën, laït, cay, ñaéng. Hoûi: Duyeân moät vò coù theå sinh thieät thöùc, hay phaûi duyeân nhieàu vò môùi coù theå sinh ra thieät thöùc? Neáu duyeân moät vò coù theå sinh ra thieät thöùc, thì nhö hieän nay cuõng luùc coù theå neám vieân hoan hyû traêm vò v.v... Neáu duyeân nhieàu vò môùi sinh thieät thöùc thì sao khoâng coù hai taâm... cho ñeán noùi roäng? Ñaùp: Neân noùi raèng: Duyeân moät vò coù theå sinh thieät thöùc. Hoûi: Neáu ñuùng nhö vaäy thì khoâng theå cuøng luùc thöôûng thöùc vieân hoan hyû traêm vò hay sao? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: vieân hoan hyû traêm vò coù theå sinh khôûi moät thöù vò, neân sinh thieät thöùc. Neân noùi nhö theá laø toát. Nhö gom nhoùm ñöôïc nhieàu vò thì seõ neám ñöôïc nhieàu vò, sinh ra moät thöùc. Neáu vò rieâng leû khaùc nhau thì neám moät vò sinh ra moät thöùc. Xuùc nhaäp coù möôøi moät thöù: Boán ñaïi vaø nhaùm, trôn, nheï, naëng, laïnh, ñoùi, khaùt. Hoûi: Duyeân moät xuùc thì sinh thaân thöùc, hay phaûi duyeân nhieàu xuùc môùi sinh thaân thöùc? Ñaùp: Möôøi moät thöù xuùc coù theå sinh möôøi moät thöù thaân thöùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Naêm xuùc coù theå sinh moät thaân

thöùc: Nhö boán ñaïi vaø trôn laùng, sinh moät thaân thöùc. Boán ñaïi nhö theá cho ñeán vaø ñoùi khaùt sinh moät thaân thöùc. Hoûi: Neáu vaäy sao khoâng goïi laø duyeân chung caûnh giôùi? Ñaùp: Vì ñoàng moät xuùc nhaäp neân khoâng goïi laø caûnh giôùi duyeân chung. Lôøi bình: Khoâng neân noùi nhö theá, nhö thuyeát tröôùc laø toát. Hoûi: Ngöôûi, neám, caûm giaùc laø höông, vò, xuùc trong thaân, hay khoâng nhö ngöôûi, neám, caûm giaùc laø höông, vò, xuùc trong thaân? Laøm sao ñoái töôïng thí cho cuûa Ñaøn vieät coù quaû baùo? Vaû laïi, sao khoâng ngöôûi, neám, caûm giaùc trong taát caû thôøi gian? Neáu ngöôûi, neám, caûm giaùc laø höông, vò, xuùc beân ngoaøi, thì höông, vò, xuùc beân ngoaøi seõ khoâng coù nghóa cuûa nhaân vaø höông, vò, xuùc beân trong? Ñaùp: Neân noùi raèng: Coù theå duyeân vôùi höông, vò, xuùc beân trong. Hoûi: Neáu vaäy thì sao ñoái töôïng thí cho cuûa Ñaøn vieät laïi coù quaû baùo? Taïi sao khoâng ngöôûi, neám, caûm giaùc vaøo baát cöù luùc naøo? Ñaùp: Vì höông, vò, xuùc beân ngoaøi coù theå phaùt ra höông, vò, xuùc beân trong, do vieäc naày neân goïi höông, vò, xuùc laø thöùc aên.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 188

Laïi coù ngöôøi noùi: Ngöôûi, neám, caûm giaùc, xuùc, cuõng laø noäi nhaäp, ngoaïi nhaäp. Neáu khi coù caûm giaùc noäi thì khoâng bieát ngoaïi, coù caûm giaùc ngoaïi thì khoâng bieát noäi. Hoûi: Theå cuûa höông, vò, xuùc beân trong, khoâng coù theâm bôùt, laøm sao ngöôûi, neám, coù caûm giaùc, xuùc? Ñaùp: Phaùp aáy duø khoâng coù theâm bôùt, nhöng cuõng laø, ñoái töôïng duyeân ñoái töôïng nhaän bieát cuûa thöùc. Phaùp nhaäp coù baûy thöù: Saéc giaû voâ taùc, thoï, töôûng, haønh, hö khoâng, soá duyeân dieät vaø phi soá duyeân dieät. Hoûi: Duyeân moät phaùp sinh yù nhaäp hay phaûi duyeân nhieàu phaùp môùi sinh yù nhaäp? Ñaùp: Moät phaùp cuõng sinh, hai, ba cho ñeán nhieàu phaùp cuõng sinh, chæ töø töï theå töông öng, coäng höõu. Taát caû phaùp khaùc coù theå sinh yù thöùc. Hoûi: Töøng nghe saùu thöùc cuûa Boà-taùt raát beùn nhaïy. Vaäy phaûi bieát bao nhieâu phaùp môùi ñöôïc goïi laø maïnh meõ? Ñaùp: Beân cung ñieän cuûa Boà-taùt, coù nhaø A-neâ-loâ-ñaàu. Trong nhaø, baøy ra töøng haøng theo thöù lôùp, ñoát naêm traêm ngoïn ñeøn. Baáy giôø, Boà-taùt ñang ôû trong cung ñieän cuûa mình, khoâng thaáy soá ngoïn ñeøn ñoù vôùi ngoïn löûa cuûa ñeøn, chæ thaáy söï saùng suoát ñeøn maø bieát naêm traêm ngoïn ñeøn ñang chaùy. Neáu khi coù moät ngoïn ñeøn taét, Boà-taùt noùi raèng: Trong naêm traêm ñeøn kia, coù moät ngoïn ñeøn ñaõ taét. Vì vieäc naày, neân noùi nhaõn thöùc cuûa Boà-taùt raát maïnh meõ. Trong nhaø A-neâ-loâ-ñaàu coù naêm traêm kyõ nöõ ñang troåi nhaïc, ca muùa. Boà-taùt nghe tieáng, bieát trong nhaø coù naêm traêm kyõ nöõ. Hoaëc neáu coù daây ñaøn ñöùt, hoaëc coù luùc nguû say, ñoâi khi khoâng ñaùnh ñaøn, Boà-taùt cuõng bieát. Ñoù goïi laø nhó thöùc nhaïy beùn cuûa Boà-taùt. Trong cung cuûa Boà-taùt, thöôøng ñoát traêm thöù höông hoøa hôïp, Boà- taùt ngöôi muøi höông, lieàn bieát ngay traêm thöù höông. Ngöôøi hoøa hôïp höông kia. Muoán thöû Boà-taùt, trong traêm thöù höông ñoù, hoaëc theâm hoaëc bôùt. Khi ñoát höông, Boà-taùt cuõng bieát voán coù traêm thöù, nay ñaõ theâm ngaàn aáy thöù, hoaëc bôùt ngaàn aáy thöù. Ñoù goïi laø tyû thöùc beùn nhaïy cuûa Boà- taùt. Khi Boà-taùt aên, thöôøng coù vieân hoan hyû traêm vò. Caùc ngöôøi ñeå sai söû kia, trong traêm vò,

hoaëc theâm hoaëc bôùt, Boà-taùt lieàn bieát. Do vieäc naày, neân goïi thieät thöùc cuûa Boà-taùt raát beùn nhaïy. Luùc Boà-taùt taém goäi, thò giaû daâng leân chieác aùo loâng Kieáp-ba-duïc, khi Boà-taùt sôø ñeán, lieàn bieát ngay thaân cuûa ngöôøi thôï deät aùo loâng chieân naày ñang bò beänh noùng. Do vieäc aáy, neân goïi laø thaân thöùc cuûa Boà-taùt raát beùn nhaïy.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 189

YÙ caên cuûa Boà-taùt kia khoâng trôû ngaïi ñoái vôùi taát caû phaùp. Do vieäc naày, neân goïi laø yù thöùc cuûa Boà-taùt raát beùn nhaïy. Hoûi: Trong saùu caên aáy coù bao nhieâu caên ñeán ñöôïc choã nhaän bieát caûnh giôùi kia? Ñaùp: Ñeán, coù hai thöù: 1. Nhaän laáy caûnh giôùi. 2. Ñoái vôùi caûnh giôùi khoâng coù ngaên caùch. Neáu noùi theo nhaän laáy caûnh giôùi thì saùu caên ñeàu ñeán. Neáu noùi theo khoâng coù ngaên caùch, thì ba ñeán, ba khoâng ñeán. Ba ñeán laø caên muõi, löôõi, thaân. Ba khoâng ñeán laø maét, tai, yù caên. Hoûi: Neáu ba laø khoâng ñeán maø coù theå bieát, thì vì sao nghe ñöôïc tieáng gaàn maø khoâng thaáy ñöôïc saéc gaàn? Ñaùp: Toân giaû Hoøa-tu-maät ñaùp: Phaùp cuûa caûnh giôùi kia, töï nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Maét coù theå nhaän laáy caûnh giôùi töø xa, vì raát gaàn neân khoâng thaáy. Hoûi: Tai cuõng laø caûnh giôùi xa, vì sao laïi nghe ñöôïc tieáng gaàn? Ñaùp: Nhö duøng theû ñoàng, nhuùng vaøo thuoác An-xaø-na roài ñaët leân troøng ñen maét, vì aùp gaàn neân khoâng thaáy. Neáu aâm thanh ñeán treân vi traàn cuûa nhó caên, thì cuõng khoâng nghe. Toân giaû Phaät-ñaø-ñeà-baø noùi: Vì maét nhaân söï saùng suoát neân coù theå thaáy gaàn. Neáu söï saùng suoát bò söï môø toái ñoaït maát thì khoâng thaáy. Cuõng theá, vì tai nhôø hö khoâng maø nghe tieáng, muõi nhôø gioù neân ngöûi ñöôïc muøi löôõi nhôø nöôùc neân bieát vò, thaân nhôø ñaát cöùng neân coù caûm giaùc xuùc chaïm yù nhôø ñoái töôïng quan saùt neân coù theå bieát phaùp. Hoûi: Coù khi naøo moät vi traàn laøm choã nöông, moät vi traàn laøm caûnh giôùi, maø sinh ra thöùc hay khoâng? Ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì naêm thöùc thaân naày laø döïa nôi höõu ñoái, duyeân höõu ñoái, laø döïa nôi tích nhoùm, duyeân tích nhoùm, laø döïa nôi hoøa hôïp, duyeân hoøa hôïp. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhö nhaõn thöùc döïa vaøo töï phaàn, duyeân phaàn kia cuûa töï phaàn. Nhó thöùc cuõng gioáng nhö theá. YÙ thöùc nöông vaøo phaàn kia cuûa töï phaàn, duyeân vôùi phaàn kia cuûa töï phaàn. Tyû, thieät, thaân thöùc döïa vaøo töï phaàn, duyeân theo töï phaàn. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhaõn thöùc döïa vaøo giôùi mình, duyeân giôùi mình, giôùi ngöôøi. Nhó thöùc cuõng gioáng nhö theá. YÙ thöùc nöông giôùi mình, giôùi ngöôøi, duyeân giôùi mình, giôùi ngöôøi. Ba thöùc coøn laïi, döïa vaøo giôùi mình, duyeân giôùi mình. (Giôùi laø ba coõi)

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 190

Laïi coù ngöôøi noùi: Nhaõn thöùc döïa vaøo voâ kyù, duyeân ba thöù. Nhó thöùc cuõng gioáng nhö theá. YÙ thöùc döïa vaøo ba thöù, duyeân ba thöù. Ba thöùc coøn laïi, döïa vaøo voâ kyù, duyeân voâ kyù. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhaõn thöùc döïa vaøo gaàn, xa, duyeân gaàn, xa. Nhó thöùc cuõng gioáng nhö theá. YÙ thöùc döïa vaøo gaàn, xa, duyeân gaàn xa. Ba thöùc coøn laïi, döïa vaøo gaàn, duyeân gaàn. Vì sao? Vì neáu

khi ba traàn hôïp vôùi ba nöông, thì ba thöùc seõ sinh, luùc khoâng hôïp thì khoâng sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Nhaõn thöùc hoaëc choã nöông lôùn, sôû duyeân nhoû. Hoaëc choã nöông nhoû, sôû duyeân lôùn. Hoaëc choã nöông, sôû duyeân baèng nhau. Choã nöông lôùn, sôû duyeân nhoû, nghóa laø: Nhö thaáy ñaàu sôïi loâng. Choã nöông nhoû, sôû duyeân lôùn, nghóa laø ví nhö thaáy nuùi lôùn. Choã nöông, sôû duyeân baèng nhau, nghóa laø: Nhö thaáy vieân ngoïc Boà-ñaøo. Nhó thöùc cuõng gioáng nhö theá. Choã nöông cuûa yù thöùc, duø khoâng coù lôùn, nhoû, nhöng sôû duyeân thì coù lôùn, nhoû. Ba thöùc coøn laïi, thì choã nöông, sôû duyeân baèng nhau, tuøy ôû muøi höông, baèng vôùi choã nöông, sinh tyû thöùc, cho ñeán thieät thöùc, thaân thöùc cuõng gioáng nhö theá. Hoaëc coù saéc duø xa maø laø caûnh giôùi. Hoaëc coù saéc duø khoâng xa nhöng chaúng phaûi caûnh giôùi. Coù saéc cuõng xa, cuõng chaúng phaûi caûnh giôùi. Coù saéc, cuõng khoâng xa, cuõng chaúng phaûi khoâng laø caûnh giôùi. Coù saéc duø xa maø laø caûnh giôùi laø sao? Nhö cung ñieän cuûa Töù Thieân Vöông ôû, raát xa neân maét ngöôøi khoâng thaáy. Ñaáy chaúng phaûi khoâng laø caûnh giôùi, maø vì xa neân maét con ngöôøi khoâng thaáy. Khoâng xa, cuõng chaúng phaûi caûnh giôùi, nghóa laø: Nhö Phaïm thieân ôû ñaáy, maét ngöôøi khoâng thaáy. Cuõng xa, cuõng chaúng phaûi caûnh giôùi: Nhö Phaïm thieân ôû taïi cung mình. Cuõng khoâng xa, cuõng chaúng phaûi khoâng laø caûnh giôùi: Tröø ngaàn aáy vieäc treân. Toân giaû Hoøa-tu-maät noùi: Vì saéc coù boán vieäc neân khoâng thaáy: Raát gaàn, raát xa, raát vi teá, chöôùng ngai. Ñeä töû cuûa Ca-tyø-la thì noùi: Vì saéc coù taùm vieäc neân khoâng thaáy: Raát xa, raát gaàn, caên hö hoaïi, yù khoâng truï, vi teá, chöôùng ngaïi, vì bò che môø do thöù vöôït hôn, vì ñoàng neân khoâng thaáy. Hoûi: Caên giôùi haïn laø coù gaân, xöông, da, thòt khoâng? Ñaùp: Khoâng coù. Caên laø boán ñaïi tònh. Noùi coù xöông v.v... laø xöù sôû cuûa nhaõn caên. Gaân, xöông, da, thòt laø boán nhaäp: Saéc, höông, vò, xuùc. Caùc phaùp quaù khöù ñeàu khoâng hieän chaêng? Cho ñeán noùi roäng.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 191

Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Kinh Öu-ñaø-da laø duyeân goác cuûa luaän naày. Ñöùc Theá toân cuøng vôùi Öu-ñaø-da ñi veà phöông Ñoâng. Baáy giôø, Ñöùc Theá toân maëc aùo moät lôùp, töï taém goäi laáy. Coøn Öu-ñaø-da, phuïng söï Ñöùc Theá toân, kyø coï thaân theå. Öu-ñaø-da laø ngöôøi baïn thaân luùc nhoû cuûa Boà-taùt, thöôøng xoa boùp, ñieàu hoøa thaân cho Boà-taùt. Nay thaáy aùnh saùng cuûa Ñöùc Theá toân röïc rôõ chieáu soi vöôït hôn luùc coøn laø Boà-taùt, neân sinh taâm toân kính, vui möøng, baïch Phaät raèng: Baïch Ñöùc Theá toân! Nay con muoán duøng roàng duï vôùi Ñöùc Theá toân, duøng keä khen ngôïi Ñöùc Theá toân! Ñöùc Theá toân baûo: Tuøy yù oâng noùi. Baáy giôø, Öu-ñaø-da beøn noùi keä naày: Taát caû kieát quaù khöù ÔÛ röøng, lìa röøng ñeán Rôøi duïc sinh möøng vui Nhö vaøng nôi ñænh nuùi. Taát caû kieát quaù khöù: Quaù khöù coù hai thöù: 1. Quaù khöù theá gian. 2. Quaù khöù cuûa phöông tieän thieän xaûo. Ñöùc Theá toân ñoái vôùi caùc kieát ñaõ ñöôïc giaûi thoaùt, ñoù goïi laø kieát quaù khöù. ÔÛ röøng, lìa röøng ñeán: Röøng ñöôïc goïi laø nhaø ôû, lìa röøng ñeán ñoù laø xuaát gia, vì nôi röøng ñeán xuaát gia, neân goïi laø: ÔÛ röøng, lìa röøng ñeán. Rôøi duïc sinh möøng vui: Duïc coù hai

thöù: 1. Duïc phieàn naõo. 2. Duïc caûnh giôùi. Xuaát, nghóa laø: Lìa khoûi duïc phieàn naõo, roái loaïn. Sinh möøng vui laø: thaân, taâm vaéng laëng. Ñoù goïi laø lìa duïc sinh möøng vui. Nhö vaøng nôi ñænh nuùi: Nuùi laø choã maët trôøi moïc. Vaøng, laø maët trôøi. Khi maët trôøi moïc ôû ñænh nuùi, söï saùng suoát thanh tònh. Ñöùc Theá toân ñoái vôùi caùc söû phieàn naõo caáu ueá nôi ñænh nuùi, khi xuaát hieän thì aùnh saùng cuûa Ngaøi thanh tònh cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù ngöôøi noùi: Nuùi laø nuùi Caùt ñen. Vaøng laø nuùi Caùt vaøng. Neáu tröø nuùi Caùt ñen, töùc laø nuùi Caùt vaøng, aùnh saùng cuûa nuùi aáy raát saùng, saïch! Ñöùc Theá toân cuõng gioáng nhö theá, tröø boû taát caû phieàn naõo söû caáu ueá nuùi Caùt ñen, töùc laø nuùi Caùt vaøng, aùnh saùng saùng saïch goàm coù ñuû löïc, voâ uùy, nieäm xöù, ñaïi bi. Cho neân noùi cuõng nhö vaøng nôi ñænh nuùi, ñoù goïi laø quaù khöù chaúng phaûi khoâng hieän. Vì sao? Vì thaân Nhö lai vaãn nhö hieän taïi.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 192

Hoaëc coù khi khoâng hieän maø chaúng phaûi quaù khöù: Gioáng nhö coù moät, hoaëc duøng thaàn tuùc, hoaëc duøng chuù thuaät, cho ñeán noùi roäng. Hoaëc duøng thaàn tuùc: Baáy giôø, Ñöùc Theá toân nhaäp tam-muoäi nhö theá, ôû trong coõi Phaïm theá, phaùt ra aùnh saùng röïc rôõ chieáu soi cuøng khaép, phaùt ra aâm thanh lôùn, laøm cho Phaïm Thieân vöông vaø caùc Phaïm chuùng ñeàu nghe bieát maø khoâng thaáy. Ví nhö Toân giaû Muïc-lieân nhaäp tam-muoäi nhö theá coù theå khieán Ñeà-baø-ñaït-ña khoâng thaáy thaân mình. Hoûi: Thaàn tuùc naày, ñoái vôùi ai khoâng hieän? Ñaùp: Phaät khoâng hieän beân taát caû chuùng sinh. Bích-chi Phaät, tröø Phaät, khoâng hieän beân taát caû chuùng sinh. Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, tröø Phaät, Bích-chi Phaät, beân taát caû chuùng sinh khoâng hieän khaùc. Toân giaû Muïc-kieàn-lieân, tröø Phaät, Bích-chi Phaät, Toân giaû Xaù-lôïi-phaát, khoâng hieän beân taát caû chuùng sinh khaùc, cho ñeán caên cô nhaïy beùn, ñoái vôùi moät beân cuûa caên cô chaäm luït, coù theå laøm cho khoâng hieän. Chuù thuaät, nghóa laø: Caùc vò tieân keát chuù thuaät nhö theá, coù ngöôøi coù khaû naêng tuïng, laøm cho thaân khoâng hieän. Thaàn tuùc, nghóa laø: Ñoái vôùi beân chuù thuaät, laøm cho thaân khoâng hieän. Chuù thuaät khoâng theå ôû moät beân thaàn tuùc, laøm cho thaân khoâng hieän. Hoûi: Chuù thuaät trôû laïi vôùi chuù thuaät, coù theå khieán cho thaân khoâng hieän chaêng? Ñaùp: Coù theå, nhö chuù thuaät thieän, ñoái vôùi beân chuù thuaät baát thieän coù theå laøm cho thaân khoâng hieän. Coû thuoác: Coù loaïi coû thuoác nhö theá, neáu con ngöôøi caàm thöù coû thuoác ñoù thì coù theå laøm cho thaân khoâng hieän. Nhö chuù thuaät Tyø-xaù- giaø, Cöu-baøn-ñoà v.v... coù theå ôû beân ngöôøi caàm coû thuoác, laøm cho thaân khoâng hieän. Ngöôøi ñem coû thuoác, ñeán beân ngöôøi chuù thuaät, khoâng theå laøm cho thaân khoâng hieän. Vì sao? Vì naêng löïc cuûa chuù thuaät coù theå nhieáp laáy coû thuoác. Xöù sinh ñaéc, nghóa laø: Nhö xöù sinh ñaéc cuûa ñòa nguïc, khoâng theå laøm cho thaân khoâng hieän. Neáu coù theå laøm cho thaân khoâng hieän, cho ñeán giaây phuùt khoâng thoï nhaän noãi khoå trong ñòa nguïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Duø ôû beân lính ñòa nguïc, nhöng khoâng theå laøm cho thaân khoâng hieän, coù theå ñoái vôùi choã khaùc, khieán thaân khoâng hieän: Suùc sinh, ngaï quyû, trôøi, cuõng coù theå laøm cho thaân

khoâng hieän. Hoûi: Cuõng theá. Caùc coõi ñeàu coù theå ñoái vôùi ai, coù theå laøm cho thaân khoâng hieän?

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 193

Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñòa nguïc trôû laïi vôùi ñòa nguïc, laøm cho thaân khoâng hieän. Suùc sinh ñoái vôùi suùc sinh, ñòa nguïc, coù theå laøm cho thaân khoâng hieän. Ngaï quyû coù theå ñoái vôùi ngaï quyû, suùc sinh, ñòa nguïc, laøm cho thaân khoâng hieän. Trôøi ñoái vôùi naêm ñöôøng, coù theå laøm cho thaân khoâng hieän. Lôøi bình: Neân noùi raèng: Ñòa nguïc coù theå ñoái vôùi naêm ñöôøng laøm cho thaân khoâng hieän, cho ñeán coõi trôøi, coù theå ñoái vôùi naêm ñöôøng laøm cho thaân khoâng hieän. Ñoù laø ngaên caùch, coù nghóa laø khoâng hieän, chaúng phaûi quaù khöù. Vì sao quaù khöù cuõng khoâng hieän? Caùc phaùp baét ñaàu sinh, cho ñeán quaù khöù goàm nhieáp ñôøi quaù khöù. Nhö theá ñeàu laøm saùng toû phaùp sinh, laø cho raèng quaù khöù cuõng khoâng hieän. Vì sao chaúng phaûi quaù khöù, chaúng phaûi khoâng hieän? Ñaùp: Tröø ngaàn aáy vieäc treân, caùc tröôøng hôïp thöù nhaát, thöù hai, thöù ba cuûa caùc phaùp ñaõ goïi, ñaõ noùi, ñaõ laøm, ñaõ ñaët teân goïi, nghóa laø tröø caùc phaùp khaùc chöa goïi, chöa noùi, chöa haønh ñoäng, chöa ñaët teân goïi, nghóa laø taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Hoûi: Thuyeát ñaõ noùi kia laø gì? Ñaùp: Ñoù laø taát caû phaùp quaù khöù, ôû ñôøi hieän taïi, nhaän laáy thaân Nhö lai vaø ngaên caùch khoâng hieän, ngoaøi ra laø phaùp hieän taïi, taát caû phaùp cuûa ñôøi vò lai, ôû taïi phaùp voâ vi. Toàn taïi, nghóa laø taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Ñoù goïi laø chaúng phaûi quaù khöù, chaúng phaûi khoâng hieän. Hoûi: Vì sao ôû ñaây khoâng noùi kieát khoâng hieän? Ñaùp: Moãi choã trong kinh Phaät ñeàu coù noùi ñeán kieát, laø taän, laø dieät, khoâng coù choã naøo noùi kieát khoâng hieän. Boán tröôøng hôïp nhö theá, vöøa döïa vaøo phaùp theá tuïc, vöøa döïa vaøo kinh Phaät, vöøa döïa vaøo theá ñeá vaø cuõng nöông ñeä nhaát nghóa ñeá. Caùc quaù khöù, quaù khöù aáy taän chaêng? Cho ñeán noùi roäng. Quaù khöù khoâng taän, nhö Tröôûng laõo Öu-ñaø-da noùi. Noùi roäng nhö treân. Ñeàu khoâng phaûi quaù khöù: Nhö Ñöùc Theá toân noùi: Tyø-kheo naày ñeàu laø ñöôøng ñòa nguïc, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû, töùc laø noùi ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû cuøng taän. Vì sao laïi noùi khoâng ñoïa ñöôøng aùc, coõi aùc? Ñaùp: Laïi khoâng coù vieäc khoâng heà coù. Noùi khoâng ñoïa ñöôøng aùc, töùc ñeàu laø ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû, chæ ôû tröôùc laø noùi roäng, sau laø noùi toùm taét, vaên duø coù khaùc, nhöng veà nghóa thì khoâng khaùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Tröôùc laø noùi roäng, sau laø noùi löôïc, tröôùc noùi laø hieåu, sau noùi khoâng hieåu.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 194

Laïi coù ngöôøi noùi: Ñeàu laø ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû, tröôùc kia ñaõ noùi, khoâng ñoïa vaøo ñöôøng aùc, ñöôøng aùc: Laø Huyønh moân, Baøn traø, khoâng hình, hai hình. Vì sao? Vì nhöõng ngöôøi naày cuõng laø ñöôøng aùc, coõi aùc trong loaøi ngöôøi. Laïi coù ngöôøi noùi: Taän ñòa nguïc v.v... nhö tröôùc ñaõ noùi. Khoâng ñoïa vaøo ñöôøng aùc, ñöôøng aùc: Laø khoâng döùt caên thieän. Vì sao? Vì neáu caét ñöùt caên thieän töùc laø ñöôøng aùc, ñöôøng aùc. Nhö noùi: khi cheát trong thôøi

gian, nhö neùm haït ngoïc ñaõ ñoïa vaøo ñöôøng aùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñeàu laø ñòa nguïc, v.v... nhö tröôùc noùi. Khoâng ñoïa vaøo coõi aùc, ñöôøng aùc laø noùi möôøi hai nhaø phi luaät nghi. Vì sao? Vì hoï cuõng laø ñöôøng aùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñeàu laø ñòa nguïc, v.v..., nhö tröôùc noùi. khoâng ñoïa vaøo coõi aùc, ñöôøng aùc, laø noùi nhaân cuûa coõi aùc, ñöôøng aùc. Vì laáy nhaân noùi quaû, neân nhö Ñöùc Theá toân noùi: Tyø-kheo caùc thaày! Neáu thaáy coù ngöôøi naøo gaây ra nghieäp aùc thaân, mieäng, yù, phaûi bieát ñoù laø ñöôøng ñòa nguïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Taän ñòa nguïc v.v..., nhö tröôùc ñaõ noùi, khoâng ñoïa nghóa laø noùi ñöôøng ñòa nguïc. Vì sao? Vì khoâng theå thaønh töïu quaû thieän. Ñöôøng aùc laø ñöôøng ngaï quyû. Vì sao? Vì trong taát caû thôøi gian thöôøng thieáu thoán moïi nhu caàu caàn thieát. Ñöôøng aùc laø ñöôøng suùc sinh. Vì sao? Vì coù chuùng sinh ñaõ sinh trong ñöôøng suùc sinh kia, ñaõ nhaän laáy thaân vaøo luùc theá giôùi môùi thaønh laäp, cho ñeán qua ñôøi vaøo luùc theá giôùi hö hoaïi. Laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng ñoïa laø ñeàu noùi ba ñöôøng aùc, nhö trong suùc sinh, ngaï quyû duø coù thaønh töïu quaû thieän, nhöng raát ít. Ñöôøng aùc cuõng ñeàu noùi laø ba ñöôøng aùc. Noùi theo coõi trôøi, coõi ngöôøi thì cuõng ñeàu laø coõi aùc. Ñöôøng aùc nghóa laø cuõng ñeàu noùi laø ba ñöôøng aùc. Do thaân taâm sinh ôû trong ñoù, neân ñeàu laø ñöôøng ñòa nguïc, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Nhö hieän nay lính cuûa ñòa nguïc vôùi vaïc nöôùc soâi vaãn coøn sao noùi laø taän? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì khoâng qua laïi, baát sinh, neân noùi laø heát. Khoâng qua laïi, nghóa laø khoâng qua, laïi choã kia. Khoâng qua laïi laø baát sinh laïi aám, giôùi, nhaäp cuûa ñòa nguïc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì baäc Thaùnh kia khoâng sinh, neân noùi laø taän, vì caùc aám, giôùi, nhaäp cuûa baäc Thaùnh kia truï nôi phaùp khoâng sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì ñaéc phi soá duyeân dieät neân noùi laø taän. Hoûi: baäc Thaùnh kia, cuõng taän coõi trôøi, cuõng taän coõi ngöôøi? Taän coõi trôøi nghóa laø: Khoâng sinh leân trôøi Voâ töôûng. Taän coõi ngöôøi nghóa laø: Khoâng sinh vaøo chaâu Uaát-ñôn-vieät. Vì sao chæ noùi taän ñöôøng

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 195

ñòa nguïc v.v...? Ñaùp: Vì ñeàu taän neân noùi laø taän. Vì khoâng ñeàu taän, neân noùi laø khoâng taän. Quaù khöù cuõng taän, nghóa laø caùc haønh baét ñaàu sinh, noùi roäng nhö treân. Cuõng khoâng quaù khöù, khoâng taän, nghóa laø: Döùt tröø ngaàn aáy vieäc treân, nhö ñaõ noùi roäng ôû tröôùc. Ñaõ noùi, nghóa laø taát caû ñôøi quaù khöù, hieän taïi coù thaân Nhö lai. Baäc Thaùnh ôû ñôøi vò lai seõ ñoïa ôû aám, giôùi, nhaäp cuûa ñöôøng aùc. Baát sinh, nghóa laø caùc phaùp hieän taïi, vò lai khaùc. Phaùp voâ vi truï ôû hieän taïi, taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Ñoù laø noùi boán tröôøng hôïp taän cuûa theá gian. Nay seõ noùi veà boán tröôøng hôïp taän cuûa kieát. Laïi nöõa, nay seõ noùi kieát. Kieát coù quaù khöù khoâng taän, cho ñeán noùi roäng. Kieát quaù khöù khoâng taän, nghóa laø caùc kieát quaù khöù khoâng döùt, khoâng bieát, khoâng dieät, khoâng noân ra (loaïi tröø haún): Khoâng döùt, nghóa laø: Khoâng duøng Thaùnh ñaïo döùt caùc kieát ñeå ñaéc. Khoâng bieát, nghóa laø: Khoâng chöùng giaûi thoaùt ñaõ ñaéc. Laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng döùt laø döùt bieát. Khoâng bieát laø trí bieát. Khoâng dieät laø khoâng ñöôïc soá duyeân dieät). Khoâng noân ra laø

khoâng döùt caùc kieát ñaõ ñaéc. Khoâng chöùng voâ vi ñaéc. Laïi coù ngöôøi noùi: Khoâng noân ra laø khoâng xaû. Hoûi: Khoâng döùt v.v... kieát kia laø theá naøo? Ñaùp: Laø con ngöôøi ñuû moïi troùi buoäc, do thaáy ñaïo, tu ñaïo döùt caùc kieát. Neáu khi baäc Thaùnh truï nôi khoå phaùp nhaãn thì cuõng vaäy, khoå tyû trí sinh. Coù boán thöù kieát khaùc, theo thöù lôùp nhö theá, cho ñeán ñaïo ñaïo tyû trí sinh. Coù moät thöù kieán ñeá ñaày ñuû khaùc, do tu ñaïo döùt laø noùi theo töôùng. Taän khoâng laø quaù khöù, nghóa laø caùc kieát ñaõ döùt, ñaõ bieát, ñaõ dieät, ñaõ noân ra. Ñoaïn: Duøng Thaùnh ñaïo döùt caùc kieát ñeå ñaéc. Ñaõ bieát: Chöùng giaûi thoaùt ñaéc. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaõ döùt laø döùt söï nhaän bieát, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Ñoaïn v.v... laïi laø theá naøo? Ñaùp: A-la-haùn ñaõ döùt tröø kieát söû cuûa ba coõi, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Ñoaïn v.v... laïi laø theá naøo? Ñaùp: A-la-haùn ñaõ döùt tröø kieát söû cuûa ba coõi, cho ñeán phaøm phu ñaõ döùt tröø kieát söû coõi Duïc, laø noùi theo töôùng. Quaù khöù cuõng taän, nghóa laø caùc kieát quaù khöù ñaõ döùt, cho ñeán noùi roäng.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 196

Ñoaïn nghóa laø: Duøng Thaùnh ñaïo döùt, cho ñeán noùi roäng. Khoâng laø quaù khöù, cuõng khoâng taän, nghóa laø: Caùc kieát vò lai khoâng döùt, cho ñeán noùi roäng. Caùc quaù khöù taän dieät chaêng? Cho ñeán noùi roäng laø taïo ra boán tröôøng hôïp. Quaù khöù khoâng dieät laø: Nhö thuyeát cuûa Tröôûng laõo Öu-ñaø-da noùi, cho ñeán noùi roäng. Ñoù laø noùi quaù khöù khoâng dieät. Dieät khoâng laø quaù khöù: Neân noùi laø vieäc nhoû. Nhaø nhoû, noùi laø nhaø dieät, cho ñeán noùi roäng. Ñaây laø do theá gian truyeàn. Nhö nhaø nhoû cuûa ngöôøi phöông Ñoâng noùi laø nhaø dieät, cho ñeán maét nhoû thaáy saéc noùi laø maét dieät. Cho neân noùi raèng: Hoûi: Coù khi naøo maét dieät maø coù theå thaáy saéc hay khoâng? Ñaùp: Coù. Noùi nhö theá laø phaûi, ñoù goïi laø dieät, khoâng phaûi quaù khöù. Quaù khöù cuõng dieät, nghóa laø caùc haønh sinh, môùi sinh. Noùi roäng nhö treân. Khoâng quaù khöù cuõng khoâng dieät, nghóa laø tröø heát thaûy nhöõng vieäc ôû treân. Noùi roäng nhö treân. Ñaõ noùi laø sao? Taát caû phaùp quaù khöù, hieän taïi coù thaân Phaät vaø dieät nhoû. Phaùp hieän taïi khaùc, ñôøi vò lai vaø phaùp voâ vi ôû hieän taïi, taïo ra tröôøng hôïp thöù tö. Laïi nöõa, nay seõ noùi veà kieát, cho ñeán noùi roäng. Boán tröôøng hôïp tröôùc kia ñaõ noùi veà theá gian dieät. Boán tröôøng hôïp hieän nay seõ noùi veà soá duyeân dieät kieát. Hoaëc quaù khöù khoâng dieät, cho ñeán laäp ra boán tröôøng hôïp noùi roäng nhö treân. Hoûi: Vì sao chæ noùi kieát, khoâng noùi phaùp kieát? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Sôû dó noùi kieát, laø vì yù cuûa ngöôøi soaïn kinh muoán theá, cho ñeán noùi kieát. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu noùi kieát, phaûi bieát cuõng laø noùi phaùp kieát. Vì sao? Vì ñoàng moät ñoái trò döùt. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu duyeân theo phaùp kieát thì ñeàu laø kieát. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì kieát laø hoaøn toaøn nhieãm oâ neân noùi. Coøn phaùp kieát vì coù nhieãm oâ, khoâng nhieãm oâ neân khoâng noùi. Laïi coù thuyeát noùi: Neáu cuøng taïo trôû ngaïi cho Thaùnh ñaïo thì noùi. Phaùp höõu laäu thieän, voâ kyù khoâng aån moät khoâng gaây trôû ngaïi cho Thaùnh ñaïo. Vì sao? Vì phaùp höõu laäu thieän, ñoái vôùi ñaïo, coù xuaát coù nhaäp, ñoái vôùi ñònh cuõng coù xuaát, coù nhaäp. Voâ kyù

khoâng aån moät laøm choã nöông cho Thaùnh ñaïo. Coøn phieàn naõo thì gaây trôû ngaïi cho Thaùnh ñaïo, vì cho neân phaûi döùt. Neáu döùt phieàn naõo thì phaùp kia cuõng döùt vì ñoàng ñoái trò döùt duï

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 197

nhö ngoïn ñeøn saùng, khoâng gaây trôû ngaïi cho tim, daàu, bình ñeøn, chæ ngaên ngaïi vôùi boùng toái. Vì nhaèm phaù tan boùng toái neân tim ñoát, daàu caïn, bình ñöïng daàu noùng leân. Cuõng theá, phaùp thieän höõu laäu khoâng gaây trôû ngaïi cho ñaïo voâ laäu, cuõng nhö ñeøn, tim, daàu. Phaùp voâ kyù khoâng aån moät khoâng gaây trôû ngaïi cho ñaïo voâ laäu, nhö bình, ñeøn. Do ñoù noùi kieát, khoâng noùi Phaùp kieát. Ví nhö vua khoâng gaây trôû ngaïi cho nöôùc mình, quaân só cuûa mình, chæ ngaên ngaïi quaân só cuûa nöôùc khaùc, laøm tan raõ quaân só cuûa ngöôøi khaùc. Cuõng coù moät chuùt laøm hö haïi nöôùc mình, laøm tan raõ quaân só mình. Nhö phaùp thieän höõu laäu khoâng gaây trôû ngaïi cho ñaïo voâ laäu, gioáng nhö quaân lính cuûa mình. Phaùp voâ kyù khoâng aån moät gioáng nhö ñaát nöôùc cuûa mình. Cuõng theá, neáu noùi döùt tröø kieát, phaûi bieát Phaùp Kieát cuõng döùt. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu döùt boû phieàn naõo, ñöông nhieân cuõng döùt boû sinh töû, vì cho neân noùi kieát, khoâng noùi Phaùp Kieát. Nhö kieát - phaùp kieát, thì thoï - phaùp thoï, söû - phaùp söû, caáu - phaùp caáu, trieàn - phaùp trieàn, cuõng gioáng nhö theá. Neáu khoå sinh nghi, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Ñaùp: Vì ñaây laø kinh Phaät. Nhö kinh noùi: Coù Baø-la-moân söï luaän, ñeán choã Phaät, hoûi nhö theá naày: Sa-moân Cuø-ñaøm! Thaät laø ít coù! Noãi hoaøi nghi naày laø khoù vöôït qua. Khoâng phaûi deã vöôït qua. Phaät baûo Baø-la-moân: Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! raát laø hy höõu! Laø noãi nghi khoù vöôït qua, chaúng phaûi deã vöôït qua. Nhöng naày Baø-la-moânyù oâng nghó sao? Caùc Baø-la-moân xöa kia, ngöôøi taïo ra Vi Ñaø, ngöôøi taïo ra chuù thuaät: Moät teân laø A-tra-caâu, hai teân laø Baøng-ma-caâu, ba teân laø Baøng- ma-ñeà-baø, boán mang teân laø Tyø-baø-maät-ñaù, naêm teân laø Xaø-baø-a-ni, saùu teân laø A-kyø-la, baûy teân laø Baø-la-trì-thuø, taùm teân laø Baø-tö-traù, chín teân laø Ca-dieáp, möôøi teân laø Tyø-phuø. Caùc vò aáy v.v... ñeàu khoâng döùt ñöôïc taâm nghi maø laïi qua ñôøi. Naày Baø-la-moân! Do nhaân duyeân aáy, neân bieát laø taâm nghi khoù döùt, khoù vöôït qua. Kinh Phaät noùi nghi nhöng khoâng phaân bieät roäng. Kinh Phaät laø nhaân duyeân caên baûn cuûa luaän naày. Nhöõng gì trong kinh kia chöa noùi, nay seõ noùi töôøng taän. Ñoù laø lyù do soaïn luaän naày. Neáu khoå sinh nghi, cho ñeán noùi roäng. Ñaây laø ñieàu saâu xa, vi teá, khoù coù theå bieåu hieän roõ. Neáu duyeân theo khoå naày, trong thôøi gian nhö theá, nhieàu taâm ñaõ vöôït qua. Do vieäc aáy, neân Toân giaû Ca-chieân-dieân-töû noùi: Khoå phaùp nhaãn

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 198

sinh, cho ñeán ñaïo tyû trí sinh, trong khoaûng giöõa ñoù, coù saùu möôi saùt-na hieän, taùnh cuûa chuùng raát nhanh choùng. Coù khoå chaêng? Laø moät yù. Khoâng khoå chaêng? Laø hai yù. Hay laø chöõ taø kia, do ñaáy maø thaønh nghóa nghi. Vì sao? Vì neáu khoâng coù chöõ taø, maø coù khoå laø chaùnh kieán, khoâng khoå laø

taø kieán. Cuõng theá, duøng chöõ taø ñeå thaønh noãi choã nghi thì cuõng phaûi laáy chöõ taø cho ñeán ñeå hình thaønh noãi ngôø vöïc ñoái vôùi ñaïo. Taùm taâm nhö theá laø raát ít. Neáu duyeân theo ñeá sinh nghi thì cuõng coù nhieàu taâm. Coù khi naøo coù moät yù laø nghi, chaúng phaûi nghi, cho ñeán noùi roäng. Hoûi: Vì sao soaïn luaän naày? Vì duøng töï theå hay vì duøng caûnh giôùi? Neáu duøng töï theå thì phaùp töông öng vôùi taâm nghi, do döï laø nghi, maø tueä laø chaúng phaûi nghi. Neáu duøng caûnh giôùi thì taát caû phaøm phu ñeàu hoaøi nghi veà thaân Nhö lai. Taát caû Thaùnh ñoái vôùi thaân Nhö lai khoâng nghi. Neáu noùi raèng: Coù moät yù laø nghi, laø chaúng phaûi nghi, vì sao ñaùp laø khoâng? Ñaùp: Ñaõ hoûi töøng coù moät yù laø nghi, chaúng phaûi nghi. Laø nghi töùc moät yù do döï, cuõng laø quyeát ñònh chaêng? Chaúng phaûi laø nghi nghóa laø moät yù quyeát ñònh, cuõng laø do döï? Cho neân ñaùp khoâng. Laø khoå chaêng? Taâm naày laø nghi laø khoå. Taâm naày chaúng phaûi nghi laø chaùnh kieán, laø khoâng khoå chaêng? Taâm naày nghi khoâng coù khoå, taâm naày chaúng phaûi nghi laø taø kieán. Cuõng theá, coù boán chaùnh kieán, coù boán taø kieán vaø coù taùm nghi. Hoûi: Taâm cuûa taùm nghi naày, bao nhieâu coù theå sinh chaùnh quyeát ñònh, bao nhieâu sinh taø quyeát ñònh? Ñaùp: Boán coù theå sinh chaùnh quyeát ñònh, boán coù theå sinh taø quyeát ñònh. Hoûi: Nghi cuûa nhöõng ngöôøi naøo coù theå sinh chaùnh quyeát ñònh, nghi cuûa nhöõng ngöôøi naøo coù theå sinh taø quyeát ñònh? Ñaùp: Coù ngöôøi öa gaàn guõi thieän tri thöùc, öa nghe chaùnh phaùp. Coù ngöôøi khoâng thích gaàn thieän tri thöùc, khoâng öa nghe phaùp. Neáu ngöôøi öa gaàn thieän tri thöùc, öa nghe chaùnh phaùp, thì nghi cuûa nhöõng ngöôøi naày coù theå sinh chaùnh quyeát ñònh. Ngöôøi khoâng thích gaàn guõi thieän tri thöùc, khoâng thích nghe phaùp, thì nghi cuûa nhöõng ngöôøi aáy coù theå sinh taø quyeát ñònh. Laïi coù ngöôøi noùi: Coù ngöôøi, thöôøng ôû chung vôùi ngöôøi noäi ñaïo, coù ngöôøi thöôøng ôû chung vôùi ngöôøi ngoaïi ñaïo. Neáu ngöôøi thöôøng ôû chung vôùi ngöôøi noäi ñaïo thì nghi cuûa nhöõng ngöôøi naày coù theå sinh chaùnh quyeát ñònh.

SOÁ 1546 - LUAÄN A TYØ ÑAØM TYØ BAØ SA, Quyeån 8 199

Neáu ngöôøi thöôøng ôû chung vôùi ngöôøi ngoaïi ñaïo, thì nghi cuûa nhöõng ngöôøi aáy, coù theå sinh ra taø quyeát ñònh. Laïi coù ngöôøi noùi: Coù ngöôøi, thöôøng öa hoïc taäp kinh cuûa noäi ñaïo, coù ngöôøi thöôøng öa hoïc taäp saùch cuûa ngoaïi ñaïo. Neáu ngöôøi öa hoïc taäp kinh cuûa noäi ñaïo thì nghi cuûa ngöôøi nhö theá coù theå sinh ra chaùnh quyeát ñònh. Neáu laø ngöôøi öa hoïc taäp saùch cuûa ngoaïi ñaïo, thì nghi cuûa ngöôøi naày coù theå sinh ra taø quyeát ñònh. Coù ba thöù thaân toái taêm, ñoù laø nghi, do döï ôû ñôøi quaù khöù. Hieän taïi, vò lai cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Nhö taùnh cuûa nghi chaúng phaûi voâ minh, vì sao noùi laø thaân toái taêm? Ñaùp: Vì gioáng vôùi voâ minh, khoâng coù phaùp naøo chaúng phaûi voâ minh maø gioáng vôùi voâ minh nhö nghi, cho neân noùi nghi laø thaân toái taêm. Laïi coù ngöôøi noùi: Söï toái taêm laø voâ minh, nghi kia laø nôi choán cuûa voâ minh, laø nhaø cöûa cuûa voâ minh. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì nghi laø choã ôû cuûa voâ minh. Vì sao? Vì neáu trong thaân coù Nghi, thì seõ coù voâ minh. Nhö ngöôøi ñôøi noùi: Vì quaù thaân vôùi ngöôøi khaùc, neân noùi: OÂng chính laø thaân toâi. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñoàng laø

moät phaùp. Vì sao? Vì ñeàu laø khoâng quyeát ñònh. Hoûi: Vì nhöõng lyù do gì Ñöùc Theá toân noùi duyeân theo theá gian sinh nghi laø thaân toái taêm, khoâng noùi duyeân theo voâ vi laø thaân toái taêm? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Theá gian laø phaùp thoâ, hieän baøy coù theå bieát roõ. Neáu ñoái vôùi theá gian bò laàm laïc caùc baäc Thaùnh noùi laø thaân toái taêm. Phaùp voâ vi laø vi teá, khoâng theå hieän baøy ñeå ñöôïc roõ. Vì theá caùc baäc Thaùnh khoâng noùi laø thaân toái taêm. Nhö ngöôøi ban ngaøy ñi laïc thì bò ngöôøi ñôøi cheâ cöôøi. Coøn nhö ngöôøi ban ñeâm bò ñi laïc thì khoâng bò ngöôøi ñôøi cheâ cöôøi, vieäc kia cuõng gioáng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì caùc ngoaïi ñaïo, neân duyeân theo theá gian sinh nghi, goïi laø thaân toái taêm. Caùc ngoaïi ñaïo nghieâng veà ngu meâ theá gian: Ta töøng ôû ñôøi quaù khöù chaêng? Cho ñeán noùi roäng. Cho neân noùi nghi theá gian laø thaân toái taêm. Laïi coù thuyeát noùi taâm nghi thöôøng duyeân theá gian maø sinh, ít duyeân theo voâ vi maø sinh. Laïi coù ngöôøi noùi: Theá gian, keå caû treû con, cuõng ôû trong ngu toái, ñoù laø caùc vieäc vò lai, hieän tai, quaù khöù. Do caùc vieäc hieän baøy nhö theá, neân Ñöùc Theá toân noùi taâm nghi theá gian laø thaân toái taêm. Nieát-baøn laø chaúng phaûi phaùp goác, taùnh giaùc nhoû nhieäm saâu xa môùi coù theå bieát roõ. Do ñaáy, nghi phaùp naày khoâng goïi laø thaân toái taêm. Nhö kinh noùi: Phaät baûo caùc Tyø-

kheo: Do naêm söï neân khieán taâm xaáu aùc. Naêm vieäc? Ñoù laø coù ngöôøi ñoái vôùi Nhö lai laïi sinh taâm nghi, khoâng hieåu, khoâng xeùt, khoâng tin. Ñoù goïi laø ñoái vôùi Nhö lai, khoâng döùt tröø taâm xaáu aùc. Ñoái vôùi phaùp, ñoái vôùi giôùi, ñoái giaùo cuõng gioáng nhö theá, töùc ñoái vôùi nhöõng ñieàu Phaät khen ngôïi, ngöôøi trí nhaän bieát. Vôùi ngöôøi tu phaïm haïnh, thöôøng duøng nhöõng lôøi thoâ xaáu ñeå cheâ traùch, huûy baùng, xuùc naõo, khoâng coù taâm cung kính, ñoù goïi laø ñoái vôùi ngöôøi phaïm haïnh khoâng döùt boû taâm xaáu aùc. Hoûi: Taâm xaáu aùc naày, theå taùnh laø gì? Ñaùp: Taâm xaáu aùc naày coù hai phaàn: laø nghi vaø giaän döõ. Boán phaàn laø nghi, moät laø giaän döõ. Hoûi: Giaän döõ laø xaáu aùc, vieäc aáy coù theå nhö theá. Vì sao? Nhö noùi: Theá naøo laø kieát giaän döõ? Ñaùp: Neáu taâm sinh haïi, taâm sinh xaáu aùc, taâm sinh giaän döõ. Ñoù goïi laø kieát giaän döõ. Nhö taâm nghi, taùnh chaúng phaûi giaän döõ, vì sao noùi laø xaáu aùc? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Khoâng coù taùnh cuûa phaùp naøo chaúng phaûi giaän döõ. Nhöng gioáng vôùi giaän döõ, nhö taâm nghi, nhö ñaõ noùi nghi che laáp taâm khieán taâm ngang böôùng xaáu aùc, gioáng nhö ruoäng toát, luùc khoâng gieo troàng thì ñaát trôû neân cöùng, xaáu, vieäc kia cuõng gioáng nhö theá. Laïi coù ngöôøi noùi: Luùc nghi che laáp taâm, coøn khoâng theå sinh laø quyeát ñònh, huoáng chi laø chaùnh quyeát ñònh. nhö ruoäng xaáu coøn khoâng moïc coû, huoáng chi laø gieo caáy. Laïi coù ngöôøi noùi: Giaän döõ khieán töï thaân xaáu aùc, taâm nghi coù theå khieán cho töï thaân xaáu aùc cuõng gioáng nhö theá. Nhö ruoäng ñaùt quaù xaáu, ngöôøi ta ñaõ boû, chæ moïc leân thöù coû ñaéng gioáng nhö luùa, coøn khoâng duøng ñöôïc, huoáng chi laø duøng laøm löông thöïc chính. Kieát nghi nhö theá ñaõ khieán cho chuùng sinh sinh taâm xaáu aùc, coøn khoâng theå sinh taø quyeát ñònh, huoáng

chi laø chaùnh quyeát ñònh. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì ñoàng haønh töông ñoái. Ñoàng haønh nghóa laø ñeàu haønh lo buoàn. Haønh töông ñoái nghóa laø ñoàng vôùi haønh ñoäng vui möøng phaán khích töông ñoái. Hoûi: Vì sao ñoái vôùi Phaät sinh nghi, noùi laø xaáu aùc, coøn ñoái vôùi taêng thì chaúng phaûi? Ñaùp: Vì Ñöùc Phaät khoâng coù haønh vi loãi laàm. Neáu ñoái vôùi Phaät maø sinh nghi thì noãi nghi naày töø khoâng coù loãi maø khôûi. taêng coù moät chuùt haønh vi loãi laàm coù theå thaáy. Neáu sinh ra ngôø vöïc ñoái vôùi taêng thì noãi nghi naày ñoái vôùi loãi maø khôûi. Do vieäc aáy, neân ñoái vôùi Phaät maø sinh nghi, goïi laø xaáu aùc, nhaân nôi taêng sinh nghi khoâng goïi laø xaáu aùc.

Laïi coù ngöôøi noùi: Phaät, Theá toân hoaøn toaøn khoâng coù loãi, cho ñeán khoâng coù chuùt loãi. Neáu sinh nghi ñoái vôùi Ñöùc Phaät thì noãi nghi naày nhaân khoâng coù loãi maø khôûi. Chuùng taêng vì coù moät chuùt vieäc khoâng thuaän theo, neân coù theå thaáy. Neáu sinh nghi ñoái vôùi taêng, laø do nhaân nôi loãi maø khôûi. Vì vieäc naày, neân nhaân nôi Phaät sinh nghi goïi laø xaáu aùc, nhaân nôi taêng sinh nghi khoâng goïi laø xaáu aùc. Nhö ñoái vôùi Phaät sinh nghi, ñoái vôùi phaùp, giôùi, giaùo cuõng gioáng nhö theá. Hoûi: Vì sao taêng noåi côn giaän döõ ñoái vôùi taêng goïi laø xaáu aùc, maø giaän döõ ñoái vôùi Phaät thì chaúng phaûi? Ñaùp: Neáu Phaät sinh khôûi söï giaän döõ thì taâm naày chuù troïng moät beân. Vì rieâng nhö vaäy, laïi laäp danh töø naëng, goïi laø ngang böôùng. (Ñoái chieáu vôùi baûn dòch cuûa Phaùp sö Huyeàn Traùng thì ôû ñaây ñaõ dòch khoâng ñuùng)

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.